

ОДЗИНКА ПАНІ ІРЕНИ

Поліглот із Млинова

продовж останніх десяти років Ірена Шмідт 8 разів гостює у Млинові. А манив її із Чехії поклик рідної землі, адже тут під зорями синьою Волині з'явилася на світ, тут було дитинство, літа дівочі, звідти пішла на війну...

Пані Ірена за походженням чешка, нащадок славних вітчизників Яна Гуса, котрі у другій половині XIX століття були у нашій країні передавати українським побратимам свідчення господарювання на святій земелі. Тут і залишилися, виховували і виховували дітей, разом з українцями, поляками, євреями мріяли про кращу долю. В отому міжнародному середовищі формувалася щира дружба між людьми різних національностей, різного віросповідання без будь-якого політичного спрямування. Не дивно, що через шість десятиліть, відколи залишила рідну землю, пані Ірена вільно мовить російською, польською мовами, розуміє українську, чеську. І дотепер пригадує пивну поблизу своєї домівки, за кухлем пива чоловіки різними мовами обговорювали життя-буття. Саме у цьому закладі будувалася основа майбутніх зв'язків поліглота, які згодом удосконалювалися під час гостин українських, польських, єврейських сім'ях.

Гайни грали в Петербурзі

Пані Ірена залюбки розповідає про своїх талановитих земляків. Скажімо, розповідь про сім'ю Гайнів заслуговує окремої публікації. Колись чех Гайн мав семеро синів-музикантів. Він не захотів, аби його діти служили в австро-угорській армії і виїхав у царську Росію, тобто наші терени. Тут Гайни створили оркестр, музична слава про який поширювалася далеко за межі Волинської губернії. Діти вступали віртуозні навички гри від своїх батьків і передавали їх своїм нащадкам. Ця творча естафета сягнула до тридцятих років минулого століття. Гайни проживали у чеських Дорогостаях, а своє мистецтво демонстрували в окрузі, були бажаними гостями на балах графа Ходкевича і навіть виступали у Петербурзі...

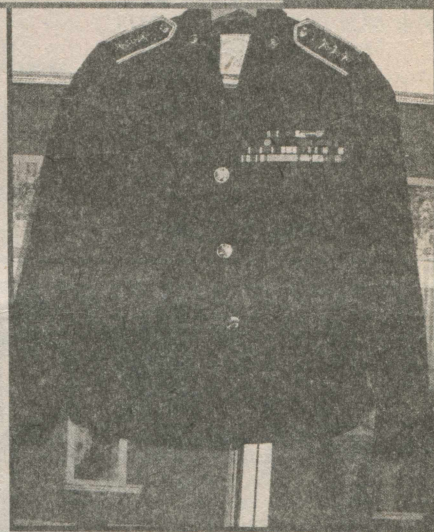
Прикрощі через «неволю»

За два тижні до початку Великої Вітчизняної війни шістнадцятирічну Ірену виключили зі школи. Через шістьдесят чотири роки вона згадує про це з гіркотою, адже це рішення дирекції школи вплинуло на морально-психологічний стан дівчини. А причиною такого жорстокого становлення по відношенню до неї дирекції навчального закладу став злочасний напис, де слово «неволя» польською мовою охоронці комуністичної поліції сприйняли як укол на свою адресу, а дівчина мала не увазі лише огорожу. Втім, якихось наслідків отой не вельми педагогічний крок дирекції школи у біографії Ірени не мав. Розпочалася війна, яка і списала оте непорозуміння, хоча на згадку героїні цього шкільного епізоду залишилася рана.

Кітель пані Ірени

У 1944 році Ірена потрапила на фронт. Воювала у медчастині. Фронтowa спеціалізація визначила подальшу життєву долю дівчини. Після навчання залишилася в армії і дослужилася до військового звання полковника медичної служби чехословацької армії. А коли вийшла на пенсію, то повністю присвятила себе громадській роботі. Вона - керівник Празького регіону товариства волинських чехів. Під час

нинішнього приїзду у Млинів - не тільки вклонилася праху своєї мами, яка похована на місцевому кладовищі, але й хоче налагодити творчі стосунки між працівниками Млинівського краєзнавчого музею і їх колегами із відділення новітньої історії Національного музею Чехії. Доктор Славик, котрий керує цим відділенням, має намір сприяти таким контактам науковців і краєзнавців. Ймовірно, що незабаром млинівські краєзнавці поповнять експозиції копіями від чеських колег, зокрема тими, де йдеться про історію волинських чехів. Хто зна: може з часом у Млинів прибуде пересувна виставка, яка нині знаходиться у Національному музеї Чехії. Принаймні пані Ірена багато працює над розширенням контактів чеських та українських дослідників минулими.

А від себе Ірена Шмідт передала у музей кітель полковника чеської армії, у якому вийшла на пенсію.

- Моя батьківщина тут, - зізнається жінка, - але я чешка. Втім, генетична спорідненість із нашим краєм відчувається у словах і діях цієї чарівної чешки. Для діток із населених пунктів району, інвалідів вона передала гуманітарну допомогу. А ще дивувалася, яку велику краєзнавчу і пошукову роботу проводила колишній директор музею Оксана Гроцька. Їй і не віриться, що одна людина могла охопити такий великий пласт історії і зафіксувати його на стендах, у документах та інших музейних нішах. Очевидно, якщо за улюблену роботу братися з душею, то можна і гори вернути...

А я після розмови з пані Іреною визначив для себе напрям чергового журналістського дослідження: чи Млинівщина подарувала світу жінку-полковника окрім пані Ірени?

Віталій ТАРАСЮК.

